

זכרונות מתקופת השואה ואחריה

1) כל הסיפורים

מאת אידה פינק, תרגום מפולנית דוד וינפלד, הוצאת עם-עובד, ספרייה לעם, לתיכון ולמבוגרים

בספר מקובצים סיפורים רבים, קצרים ברובם, אשר חלקם כבר הופיעו במסגרות אחרות. אידה פינק מצליחה לתת לזיכרונות הנוראים ביטוי אמנותי, עדין ומצמרר כאחד. לשונה מאופקת וחסכונית, תיאוריה מדויקים, וגם כאשר גיבוריה מושפלים ומעונים הם אינם חדלים להיות בני אדם.

בקובץ סיפורים על פולין בשנים 42-1941 וגם בשנים אחר כך באירופה המשוחררת, שהשוורדים בה נאלצים להתמודד עם הזיכרונות ועם ההתחלות החדשות.

גיבורי הסיפורים של אידה פינק הם לפעמים בני משפחה, השכנים הקרובים, ו"האני המספר" הוא גבר, אישה, ילד או מספר-עד. כל סיפור הוא בעיצוב שונה: פעם קרוב, רגעי, מקומי, ופעם ממבט לאחור.

קשה לעמוד על כל הסיפורים ועל אופיים. הם מרגשים, אמיתיים ונותנים לזיכרונות ולמראות טעם של אמנות טהורה. בסיפור "זושה העליזה" המחברת מספרת על זושה ששהתה במתבן יותר משנתיים וכשיצאה לא ידעה מיהו. וכך היא אומרת: "אחרים סבלו כל כך הרבה, ולי אף אחד לא הרביץ, אף אחד לא עינה אותי... לא ראיתי שום גרמני. אבל אני מרגישה כאילו הרגו אותי, כי אני לא מה שהייתי. השם הפרטי, המשפחה, תאריך הלידה, הם לא שלי." והרופא אומר: "... ראיתם פעם בנאדם שהמלחמה הרגה אותו והוא חי?"

2) שוקו אחרון של ילדות

מאת בתיא פיחוטקה, הוצאת עקד, 167 עמ', לא מנוקד

ספר זיכרונות זה מתחיל בסתיו 1945, בתום המלחמה, כאשר המספרת הוצאה מן המנזר ששהתה בו שנתיים וחצי בזמן המלחמה.

הספר "שוקו אחרון של ילדות" מתאר בצורה ייחודית ורגישה את סיפורה של ילדה יהודייה קטנה ששרדה מן השואה. הדגש הוא על הטרואומה של הניתוק ממקום המקלט המוכר והאהוב עליה, המנזר, ובמיוחד מאם המנזר המתייחסת אליה כאל ילדתה האהובה. המעבר אל עולמם של הפליטים היהודיים, העלייה לא"י והקליטה במסגרת "עליית הנוער" מתוארים אף הם מזווית ראייה של קושי ומשבר.

לפנינו נקודת-תצפית שונה של "אני מספרת", המתמקדת בחוויותיה, ברשמיה ובעיקר בסבלה של ילדה יהודייה, שהמנזר ואם המנזר הפכו בזיכרונה למקור ביטחון ופינוק בעולם שהתמוטט סביבה עקב אירועי המלחמה והשואה.

הספר כתוב בדרך הסיפורת הוויזיונית, במעין "ריאליזם פסיכולוגי", ויש בו כדי להעשיר את סיפורת הזיכרונות בנושא השואה.

עדה קרן